

§ 2

Úplné znění § 2 – původní znění od 1. 1. 2014 – nezměněno

Řízení upravená tímto zákonem

Tento zákon upravuje řízení

- a) o podpůrných opatřeních a ve věcech svéprávnosti,
- b) ve věcech nezvěstnosti a smrti,
- c) o přivolení k zásahu do integrity,
- d) ve věcech přípustnosti převzetí nebo držení v ústavech,
- e) o některých otázkách týkajících se právnických osob a svěrenského fondu,
- f) o pozůstalosti,
- g) o úschovách,
- h) o umoření listin,
- i) ve věcech kapitálového trhu,
- j) o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže,
- k) o nahrazení souhlasu zástupce samosprávné komory k seznámení se s obsahem listin,
- l) o plnění povinností z předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva,
- m) ve věcech voleb zaměstnanců,
- n) o soudním prodeji zástavy,
- o) o zákazu výkonu práv spojených s účastnickými cennými papíry,
- p) ve věcech manželských a partnerských,
- q) ve věci ochrany proti domácímu násilí,
- r) o určení a popření rodičovství,
- s) ve věcech osvojení,
- t) ve věcech péče soudu o nezletilé,
- u) v některých věcech výkonu rozhodnutí.

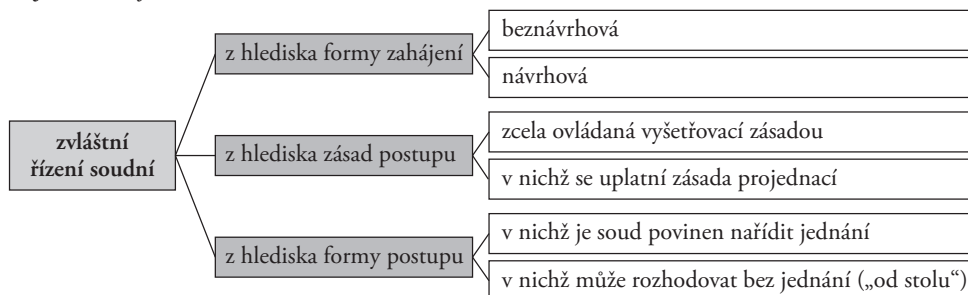
Komentář k § 2
Komentátor: Jirsa

V důvodové zprávě k tomuto ustanovení, které obsahuje jen *taxativní výčet zvláštních řízení* dále upravených ve zvláštní části, se dozvíme následující: „*Jelikož tento zákon upravuje pouze řízení, která jsou v něm uvedena, je v § 2 výslovně uvedeno, která řízení to jsou. Ustanovení by mělo přispět ke snadnější orientaci a uživatelskému komfortu.*“ Jiný význam než uživatelský komfort a funkci jakési orientační pomůcky tedy komentované ustanovení mít nemá (viz též komentář k ustanovení § 1) – je otázkou, zda má alespoň ten (jde v zásadě jen o jistou obdobu obsahu či přehledu právního předpisu).

Z praktického hlediska dělíme zvláštní řízení do určitých kategorií a skupin. Některá z nich jsou ovládaná ryze *zásadou vyšetřovací*, jiná se blíží svým charakterem řízením upraveným občanským soudním řádem, v nichž panuje *zásada projednací*, a další představují určitý „hybrid“ mezi oběma typy, což je důležité hlavně ve vztahu k samotné existenci řízení (jeho zahájení) i k aktivitě soudu při dokazování a zjišťování skutkového stavu, na jehož základě rozhoduje. Postup soudu v řízení ovládaném vyšetřovací zásadou musí být zřetelně odlišný (aktivnější) než během procesu, v němž soud jen projednává to, s čím se na něj účastníci obrátili. K tomu srov. např. *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. 26 Cdo 4635/2010*: „*V tzv. sporných řízeních, ovládaných zásadou projednací, může odvolací soud doplnit dokazování i o jiné než účastníky navržené důkazy, avšak jen v případech, kdy jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu (§ 211 o. s. ř. ve spojení s § 120 odst. 3, větu první, o. s. ř.). Zákon zde má na mysli situaci, kdy z obsahu spisu (z výsledků dosavadního řízení) vyplynula existence určitého – účastníky nenavrženého – důkazu, jehož provedení se jeví potřebným k řádnému (správnému a úplnému) objasnění skutkového základu sporu. Má-li účastníky nenavržený důkaz vyplývat z obsahu spisu, je oprávnění soudu provádět důkazy z vlastní iniciativy omezeno v tom smyslu, že ve sporném řízení se činnost soudu nesmí vyznačovat pátráním po důkazech. Toto omezení neplatí pouze v tzv. nesporných řízeních (vyjmenovaných v § 120 odst. 2 o. s. ř.), jež jsou – na rozdíl od řízení sporných – ovládaná zásadou vyšetřovací.*“

V souvislosti s výše uvedeným jsme rozdělili zvláštní řízení do následujících tří skupin:

Graf č. 1: Klasifikace zvláštních řízení soudních.

Z hlediska formy zahájení platí, že řadu zvláštních řízení může soud zahájit *z moci úřední a bez návrhu*; zbylými mohou disponovat jen účastníci, protože bez jejich *návrhu* nemůže být řízení vůbec zahájeno. Přehledy těchto dvou typů řízení jsou uvedeny v komentáři k ustanovení § 13 – srov. komentář k němu.

Tradiční dělení na řízení *nesporná* a *sporná* ponechme spíše procesní teorii. Zjednodušeně platí, že všechna řízení beznávrhová jsou zároveň nesporná; o tom, zda všechna návrhová lze zařadit mezi sporná, však mohou panovat pochyby. Ze zákona ovšem jasně (kasuisticky) vyplývá, která řízení lze zahájit bez návrhu a která jen na návrh, takže se budeme především tohoto dělení držet.

Uvedené dělení má význam pro postup soudu při zjišťování skutkového stavu, na základě něhož meritorně rozhoduje. V zásadě platí, že v beznávrhovém (nesporném) řízení není soud vázán ničím, s čím se na něj obrátili a co navrhli účastníci. Není vázán tvrzeními, důkazními návrhy ani konečným návrhem rozhodnutí; může vyšetřovat skutkový stav podle svého uvážení, jak se mu zlíbí (čímž není míněna libovůle), přisoudit více, méně nebo něco jiného, než žádají účastníci (srov. komentář k ustanovení § 20 a zejména 21). Je tomu tak proto, že zákon v těchto typech řízení chrání „slabšího“ (*nezletilého, člověka, jehož svěprávnost má být omezena, který je umístěn bez svého souhlasu ve zdravotnickém zařízení*), v jehož zájmu především musí být rozhodnuto.

To, zda jde o řízení beznávrhové, či nikoliv, má vliv na okruh účastenství (§ 6), rozhodování o předběžném opatření (§ 12 odst. 1), způsob rozhodování o náhradě nákladů řízení (§ 23) a řadu dalších úkonů soudu a jeho procesních postupů. Více viz následující tabulka.

Tabulka č. 2: Vliv „nespornosti“ na průběh zvláštních řízení.

atribut	ustanovení
výlučná vyšetřovací zásada	zejména § 21, 26
možnost přenesení příslušnosti v některých typech beznávrhových řízení	§ 5
zvláštní vymezení okruhu účastenství – jeho druhá a třetí definice	§ 6
rozhodování o předběžném opatření zásadně i bez návrhu	§ 12 odst. 1
absence výroku o povinnosti podat návrh na zahájení řízení po nařízení předběžného opatření před jeho zahájením	§ 12 odst. 2
zahájení řízení usnesením	§ 13
možnost zahájit řízení ústně do protokolu	§ 14
rozhodnutí o neúčinnosti zpětvzetí návrhu	§ 15
co nejdůkladnější vyšetření skutkového stavu – nevázanost důkazními návrhy účastníků bez výjimky	§ 21
zvláštní rozhodování o náhradě nákladů řízení – nikoliv podle úspěchu ve věci	§ 23
možnost překročit návrh nebo přisoudit něco jiného	§ 26
zásada úplné apelace v odvolacím řízení	§ 28
zásada úplné apelace v řízení o žalobě na obnovu řízení a pro zmatečnost	§ 29
zásada úplné apelace v dovolacím řízení	§ 30

Tabulka č. 3: Specifika návrhových zvláštních řízení.

atribut	ustanovení
zásada vyšetřovací, z níž jsou ve zvláštní části upraveny časté výjimky	zejména § 20, 21
podmínka existence návrhu pro zahájení řízení	§ 13 odst. 1, věta první
účastníkem řízení je navrhovatel	§ 6
předběžné opatření nelze vydat bez návrhu	§ 12 odst. 1
povinné uložení povinnosti podat návrh na zahájení řízení po nařízení předběžného opatření	§ 12 odst. 2
jen výjimečná možnost ústního zahájení řízení do protokolu	§ 14
rozhodování o náhradě nákladů řízení zásadně podle výsledku	§ 23
možnost uplatnění sankčního nákladového opatření	§ 24
vázanost návrhy účastníků	§ 26
vázanost mezemi odvolání	§ 28 odst. 2
vázanost mezemi přezkumu v řízení o žalobě na obnovu řízení a pro zmatečnost	§ 29
vázanost rozsahem dovolacích návrhů	§ 30 odst. 2

Z hlediska zásad postupu je důležité, co již bylo uvedeno – ve všech beznávrhových řízeních platí neomezená vyšetřovací zásada a *zásada úplné apelace* upravená v ustanovení § 28, 29 a 30 (viz komentář k nim). Jenže mezi zvláštními řízeními, které lze zahájit jen na návrh, jsou rozdíly, pokud jde o aktivitu soudu při dokazování a zjišťování skutkového stavu. Především v komentáři k ustanovení § 21 je vysvětleno, jaké tyto rozdíly jsou.

Důležité je, že v následujících řízeních uvedených v přehledu postupuje soud stejně jako v řízení sporném a platí shodná úprava jako podle ustanovení § 120 odst. 2 o. s. ř., v němž je vyjádřena *projednáací zásada* – naopak se zde neuplatní ustanovení § 20, 21 a 28, to znamená, že zde platí *vázanost tvrzeními účastníků, vázanost důkazními návrhy a zásada neúplné apelace*. Jsou to:

- řízení o úschově (§ 291);
- řízení o umoření listin (§ 305);
- řízení ve věcech kapitálového trhu (§ 317, § 319);
- řízení o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže (§ 325);
- řízení o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s obsahem listin (§ 334);
- řízení o plnění povinností z předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva (§ 344);
- řízení ve věcech voleb do rady zaměstnanců, voleb zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a voleb členů zvláštního vyjednávacího výboru evropské družstevní společnosti (§ 350);
- řízení o soudním prodeji zástavy (§ 353a);
- řízení o zákazu výkonu práv spojených s účastnickými cennými papíry (§ 360 odst. 1, § 362);
- řízení o určení, zda tu manželství je či není, a neplatnost manželství či partnerství (§ 367, § 399 odst. 2);
- rozvod manželství a zrušení partnerství (§ 390, § 399 odst. 2).

V těchto řízeních soud může provést jiné než účastníky navržené důkazy jen tehdy, *jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu* (srov. k tomu komentář k § 120 odst. 2 o. s. ř.). V této souvislosti citujeme například z *rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2011, sp. zn. 22 Cdo 5265/2009*: „Zásada materiální pravdy je vyjádřena zejména v § 153 odst. 1 tak, že základem rozhodnutí soudu je zjištěný skutkový stav věci. Zjištěný »skutkový stav věci« je především výsledkem důkazní aktivity účastníků; tím, do jaké míry účastník splní svou povinnost označit důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, zásadně předurčuje skutkový závěr soudu jako základ pro právní posouzení uplatněného nároku. V občanském soudním řízení se uplatňuje zásada projednací, podle které jsou účastníci povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti (povinnost tvrzení); jsou též povinni plnit důkazní povinnost (§ 120 odst. 1 o. s. ř., tedy označit důkazy k prokázání svých tvrzení (viz § 101 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř.). Důsledkem nesplnění těchto povinností je vynesení nepříznivého rozsudku pro účastníka, který je nesplnil; soud sám není povinen po významných skutečnostech pátrat.“

Ve zbylých návrhových řízeních postupuje soud podle ustanovení § 20, 21 i 28, to znamená, že v nich platí vyšetřovací zásada i zásada úplné apelace.

Tabulka č. 4: Návrhová řízení, v nichž se uplatní vyšetřovací zásada a princip úplné apelace.

typ řízení	ustanovení
řízení o splnění podmínky v předběžném prohlášení	§ 31
řízení o změně nebo zrušení předběžného prohlášení	§ 31
řízení o schválení smlouvy o nápomoci	§ 31
řízení o odvolání podpůrce	§ 31
řízení o schválení zastoupení členem domácnosti	§ 31
řízení ve věcech opatrovnictví člověka s výjimkou jmenování a odvolání opatrovníka osobě, jejíž zdravotní stav jí při správě jmění nebo při hájení jejích práv působí obtíže a zjištění vůle opatrovance	§ 44 a násl.
řízení o prohlášení člověka za nezvěstného	§ 50 a násl.
řízení o prohlášení člověka za mrtvého	§ 54 a násl.
řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob a svěřenského fondu	§ 85 a násl.
řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí	§ 400 a násl.
řízení o určení a popření rodičovství (otcovství a mateřství)	§ 415 a násl.
řízení ve věcech osvojení nezletilého i zletilého	§ 427 a násl.
řízení o navrácení nezletilého dítěte ve věcech mezinárodních únosů dětí	§ 478 a násl.

Z *hlediska formy postupu* je rozhodující otázka potřeby nařízení jednání. Ve kterých zvláštních řízeních není třeba nařídit pro rozhodnutí jednání, je uvedeno v komentáři k § 19.

Rozhodnutí „od stolu“, neznamená, že by soud jednání nařídit nemohl. Především to však znamená, že ve specifických typech řízení může rozhodnout jen na základě obsahu spisu a fakticky neprovádět žádné dokazování, protože i ve zvláštním řízení platí podpůrně ustanovení § 122 odst. 1 o. s. ř., podle kterého soud dokazování provádí při jednání. V těchto specifických případech, v nichž je do jisté míry prolomena *zásada ústnosti, přímosti a veřejnosti* (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod), vychází soud především z listinných důkazů, případně fotografií, předmětů založených mezi přílohy účastníky nebo vyžádaných v rámci přípravné činnosti.

Toto dělení má vliv na „techniku souzení“, neboť řízení, v nichž jednání není nařídit třeba, jsou méně náročná z organizačního i časového hlediska.

§ 3

Úplné znění § 3 – odst. 1 – původní znění od 1. 1. 2014 – nezměněno; odst. 2 písm. a) v tomto znění od 1. 1. 2018 – poslední změna zákonem č. 303/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se zrušením statusu veřejné prospěšnosti; odst. 2 písm. b), c), d), e), f) v tomto znění od 30. 9. 2017 – poslední změna zákonem č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony; odst. 2 písm. b) v tomto znění od 1. 1. 2021 – poslední změna zákonem č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186(2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů

Věcná příslušnost

- (1) Pro řízení v prvním stupni jsou příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.
- (2) Krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně
 - a) ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora a přeměn,
 - b) o vyloučení z výkonu funkce podle zákona o obchodních korporacích,
 - c) o jmenování znalce v řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob pro
 1. přezkum zprávy o vztazích mezi ovládací osobou a osobou ovládanou a mezi ovládanou osobou a osobami ovládanými stejnou ovládací osobou,
 2. určení přiměřené ceny podílu při povinném odkupu podílu společníka ovládané osoby ovládací osobou,
 3. účely přeměn podle zákona upravujícího přeměny obchodních společností a družstev a pro účely oceňování jmění rozdělovaného spolku,
 - d) ve věcech opatrovnictví právnických osob,
 - e) o úschovách za účelem splnění dluhu poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody více osobám na základě rozhodnutí soudu podle zákona o obchodních korporacích nebo zákona o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „povinná úschova“),
 - f) ve věcech kapitálového trhu,
 - g) o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže,
 - h) o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory, Notářské komory České republiky, Komory auditorů České republiky, Exekutorské komory České republiky nebo Komory daňových poradců k seznámení se s obsahem listin.

Komentář k § 3

Komentátor: Korběl, Prudíková

Komentované ustanovení upravuje *věcnou příslušnost soudu* v řízeních podle tohoto zákona. Do konce roku 2013 byla věcná příslušnost upravena v § 9 o. s. ř., ale již v té době šlo o úpravu nesystémovou, neboť regulovala věcnou příslušnost soudu i v takových řízeních, která byla upravena primárně v jiných zákonech, zejména v zákoně č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Autorský tým doprovodných procesních předpisů k rekonstrukci soukromého práva se rozhodl, že otázka věcné příslušnosti soudu má být upravena v těch zákonech, v nichž se nachází příslušná procesní úprava. Proto je od 1. 1. 2014 upravena věcná příslušnost soudů způsobem, který přehledně vyjadřuje tabulka na následující stránce.

Až do reformy z roku 1991 (zákon č. 519/1991 Sb.) vycházel občanský soudní řád z koncepce jednotné věcné příslušnosti; v prvním stupni byly příslušné výhradně okresní soudy. Poté byla věcná příslušnost pro rozhodování věcí v prvním stupni rozdělena mezi soudy okresní a soudy krajské. Vedle věcí vyšší typové složitosti, vyžadujících užší specializaci, byla do 31. 12. 2013 kritériem pro stanovení věcné příslušnosti soudů též povaha právních vztahů, z nichž spory vyplývají. Na tomto základě byla stanovena věcná příslušnost krajských soudů jako soudů prvního stupně pro řízení v obchodních věcech včetně sporů vyplývajících ze smluv podle obchodního zákoníku s hodnotou nad 100 000 Kč. Toto kritérium bylo dlouhodobě kritizováno odborníky jako věcně neodůvodněné. Jeho doprovodným efektem bylo vytváření prostoru pro spory o věcnou příslušnost a navíc rozhodovací praxe obou vrchních soudů byla v některých otázkách sporů o věcnou příslušnost různá, třeba

při posuzování více nároků se samostatným skutkovým základem uplatněných v jedné žalobě (podle *usnesení Vrchního soudu v Praze* ze dne 18. 11. 2010, *sp. zn. Ncp 2505/2010*, je třeba každý nárok posuzovat zvlášť, podle *usnesení Vrchního soudu v Olomouci* ze dne 21. 9. 2010, *sp. zn. Ncp 945/2010*, naopak dohromady ...) aj.

Tabulka č. 5: Věcná příslušnost soudu.

zaměření	ustanovení
pro účely sporných řízení	§ 9 o. s. ř.
pro účely nesporných a dalších zvláštních řízení	§ 3 z. ř. s.
pro účely insolvenčního řízení, incidenčních sporů, sporů o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla porušením povinnosti podat insolvenční návrh nebo zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu, a věcí vyplývajících z právních vztahů mezi dlužníkem a insolvenčním správcem týkajících se majetku patřícího do dlužníkovy majetkové podstaty	§ 7a ins. zák.
pro účely řízení ve věcech veřejných rejstříků	§ 75 odst. 1 r. z.
pro účely exekucí	§ 45 odst. 1 ex. ř.
pro účely správního soudnictví	§ 7 odst. 1 s. ř. s.
pro účely trestního řízení	§ 16, 17 tr. ř.
pro účely rozhodčího řízení a výkonu rozhodčích nálezů	§ 41, 42 z. r. ř.

Záměrem autorů reforem z roku 2013 bylo opětovně sjednocení věcné příslušnosti okresních soudů v co největší míře a maximální možné omezení věcné příslušnosti krajských soudů. Věcná příslušnost krajských soudů v prvním stupni měla být zachována pouze v těch případech, kdy je to dáno velmi specifickou, úzce zaměřenou agendou vyžadující zvláštní specializaci a odborné znalosti, které by nebylo možné zajistit na všech okresních soudech, a dále v těch případech, které jsou vázány na krajské soudy z hlediska vedení zvláštních informačních systémů (veřejné rejstříky právnických osob, insolvenční rejstřík). Podle kvalifikovaného odhadu vycházejícího ze statistických dat jednotlivých soudů z let před tím, než komentovaná změna nabyla účinnosti, to pro okresní soudy znamená zvýšení nápadu v průměru přibližně o 2–3 % ročně, pro krajské a vrchní soudy to znamená snížení nápadu v průměru o cca 35 % s možností postupného omezování agendy vrchních soudů jako takové. Tyto změny s sebou nesou i potřebu změn v rovině personální a dislokační povahy na jednotlivých soudech. Fyzický rozsah změn věcné příslušnosti však není tak velký, aby mohl justiční systém ochromit, na úrovni okresních soudů je téměř o řád menší, než činily běžné meziroční výkvy nápadu v letech 2010–2013. Výsledné znění § 9 o. s. ř., § 3 z. ř. s., § 7a ins. zák. a § 75 odst. 1 r. z. je tak určitým kompromisem, v němž se autorům podařilo prosadit většinu záměrů, ale ne všechny.

K odst. 1:

K vedení řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních je v prvním stupni zásadně příslušný *okresní soud*, neobsahuje-li zákon jinou právní úpravu.

K odst. 2:

Jiná úprava – obsažená ve druhém odstavci komentovaného ustanovení – zakotvuje věcnou příslušnost (formulovanou jako příslušnost pro řízení v prvním stupni) *krajského soudu*; je stanovena pouze jako výjimka zavedená původně v šesti, od 30. 9. 2017 pak v osmi typech řízení:

Ustanovení písm. a) dopadá na řízení ve statusových otázkách právnických osob. Jde o zobecňující definici, která sjednocuje úpravu v dřívějším § 9 odst. 3 písm. a) až f), v) a w) o. s. ř. Záležitosti týkající se přeměn právnických osob se budou řešit podle zákona o zvláštních řízeních soudních, půjde-li o statusové otázky přeměn. K tomu srov. komentář k § 85 písm. a) a násl. *Ve stanovisku* ze dne 8. 4. 2015, *sp. zn. Cpjn 201/2014*, *Nejvyšší soud* uzavřel: „*Řízení o jmenování znalce podle § 28 a násl. zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, je řízením ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti, uvedeným v § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v němž jako soudy prvního stupně rozhodují krajské soudy.*“

Z ustanovení písm. a) byla k 1. 1. 2018 vypuštěna řízení o otázkách statutu veřejné prospěšnosti, a to v souvislosti se zrušením tohoto institutu v občanském zákoníku zákonem č. 303/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se zrušením statusu veřejné prospěšnosti.

Nové písm. b) bylo vloženo zákonem č. 296/2017 Sb., kdy byla, jak vyplývá z důvodové zprávy, řešena situace nesprávného zařazení řízení o vyloučení člena statutárního orgánu nebo osoby v obdobném postavení z výkonu funkce mezi řízení sporná, byť svou povahou šlo o řízení nesporné (srov. § 85 písm. b/). Výše uvedenou novelou došlo k „překlopení“ řízení z režimu občanského soudního řádu do režimu nesporného řízení, příslušnost krajského soudu přitom zůstala zachována.

Zákonem č. 296/2017 Sb. bylo vloženo i nové písm. c), jímž došlo k doplnění řízení o jmenování znalce v řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob pro vyjmenované znalecké úkony pod jurisdikci krajského soudu namísto soudu okresního. Důvodová zpráva k výše zmíněné novele shledala tuto změnu logickou, jelikož „o celém řízení v těchto věcech rozhoduje krajský soud, a je proto neúčelné toto řízení třístit.“

Úprava obsažená v písm. d) reaguje na hmotněprávní úpravu opatrovnictví právnických osob podle § 486 a násl. obč. zák. K tomu srov. komentář k § 85 písm. e) a násl.

Ustanovení písm. e) se týká jen řízení o povinných úschovách za účelem splnění dorovnání protiplateb či náhrady škody více osobám na základě rozhodnutí soudu podle zákona o obchodních korporacích (srov. § 390 odst. 4, 6 z. o. k.) nebo zákona o přeměnách obchodních společností a družstev (srov. § 45 a násl. cit. zák.).

Ustanovení písm. f) odpovídá dřívější úpravě § 9 odst. 3 písm. s) o. s. ř. K tomu srov. komentář k ustanovením § 316–322.

Podobně písm. g) odpovídá dřívější úpravě v § 200h o. s. ř. K tomu srov. komentář k § 323–331.

Ustanovení písm. h) odpovídá dřívější úpravě v § 200j a násl. a § 200n o. s. ř. K tomu srov. komentář k ustanovením § 332–341. Podle § 341 se ustanovení § 332 až 340 o řízení o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s obsahem listin, které mohou obsahovat skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, použijí obdobně i pro nahrazení souhlasu zástupce jiných samosprávných komor.

K otázkám věcné příslušnosti krajského soudu uvádí judikatura následující závěry:

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 2015, *sp. zn. Cpjn 201/2014*: „Řízení o jmenování znalce podle § 28 a násl. zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, je řízením ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti, uvedeným v § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v němž jako soudy prvního stupně rozhodují krajské soudy.“

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 1. 2016, *čj. 11 Co 16/2016-17*: „Řízení o jmenování znalce podle § 299 odst. 2 obč. zák. je řízením ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti, uvedeným v § 3 odst. 2 písm. a) zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v němž jako soudy prvního stupně rozhodují krajské soudy.“

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 7. 2016, *čj. 7 Cmo 101/2016-88*: „Věcně příslušným je okresní soud pro řízení, v němž žalobce po společenství vlastníků jednotek coby žalovaném požaduje umožnění nahlédnout do zápisů ze shromáždění žalovaného včetně prezenčních listin, přehledů o výsledcích hlasování o jednotlivých bodech programu shromáždění a plných mocí za určité období od vzniku, jakož i pořizení si na vlastní náklady opisů či kopií všech listin.“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2016, *sp. zn. 26 Nd 124/2015*: „Jestliže nejsou účastníci řízení o zrušení osvojení nezletilého osvojence občany České republiky, mají zde však svůj obvyklý pobyt, řízení o zrušení osvojení je součástí řízení ve věcech osvojení (§ 427 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních), podle ustanovení § 3 odst. 1 z. ř. s. jsou tak k rozhodnutí v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy, nikoliv Nejvyšší soud.“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2018, *čj. 29 Cdo 3307/2016-247*: „Pro posouzení, zda jde o řízení ve statusových věcech právnických osob ve smyslu § 85 písm. a) z. ř. s., není významné, zda záležitost, o níž orgán právnícké osoby rozhodl, spadá mezi tzv. statusové věci ve smyslu hmotněprávním (zda je regulována právem upravujícím postavení osob).“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, *čj. 27 Cdo 3365/2017-104*: „Řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku je nesporným řízením, a to řízením ve statusových věcech právnických osob ve smyslu § 85 písm. a) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, k jehož projednání a rozhodnutí jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy.“